

MUAZZAM VE MÜBAREK BİR AY RAMAZAN

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillâhi rabbilâlemîne hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi kemâ yebağî li-celâli ve-li azîmi sultanih. Vesselâtu vesselâmu alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebi'âhû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'dü fe-kâle resûlullâhi sallâllahu aleyhi ve sellem:

Bu akşam okuyacağımız hadîs-i şerîf Ramazan ile ilgili hadîs-i şerîflerin en uzunlarından birisi. İbn Huzeyme *Sahih*'inde rivayet etmiş ve "sahih hadistir" buyurmuş. Beyhakî ve Ebû Şeyh de rivayet etmiş biraz kısa olarak. Bu, İbn Huzeyme'nin rivayeti. Rivayet şöyle:

عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ، قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ: " يَا
أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ أَظَلَّكُمْ شَهْرٌ عَظِيمٌ، شَهْرٌ مُبَارَكٌ،
شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ، جَعَلَ اللَّهُ صِيَامَهُ

فَرِيضَةٌ، وَقِيَامَ لَيْلِهِ تَطَوُّعًا، مَنْ تَقَرَّبَ فِيهِ بِخَصْلَةٍ
 مِنَ الْخَيْرِ كَانَ كَمَنْ أَدَّى فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ، وَمَنْ
 أَدَّى فَرِيضَةً فِيهِ كَانَ كَمَنْ أَدَّى سَبْعِينَ فَرِيضَةً فِيمَا
 سِوَاهُ، وَهُوَ شَهْرُ الصَّبْرِ، وَالصَّبْرُ ثَوَابُهُ الْجَنَّةُ، وَشَهْرُ
 الْمُوَاسَاةِ، وَشَهْرٌ يُزَادُ فِي رِزْقِ الْمُؤْمِنِ، مَنْ فَطَّرَ فِيهِ
 صَائِمًا كَانَ لَهُ مَغْفِرَةٌ لِذُنُوبِهِ، وَعَتَقَ رَقَبَتَهُ مِنَ
 النَّارِ، وَكَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ مِنْ
 أَجْرِهِ شَيْءٌ " قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَيْسَ كُلَّنَا يَجِدُ مَا
 يُفِطِّرُ الصَّائِمَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
 " يُعْطَى اللَّهُ هَذَا الثَّوَابَ مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا عَلَى مَذْقَةٍ
 لَبَنٍ أَوْ تَمْرَةٍ أَوْ شَرْبَةٍ مِنْ مَاءٍ، وَمَنْ أَشْبَعَ صَائِمًا
 سَقَاهُ اللَّهُ مِنْ حَوْضِي شَرْبَةً لَا يَظْمَأُ حَتَّى يَدْخُلَ
 الْجَنَّةَ، وَهُوَ شَهْرٌ أَوْلُهُ رَحْمَةٌ، وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ،
 وَآخِرُهُ عِتْقٌ مِنَ النَّارِ مَنْ خَفَّفَ عَنْ مَمْلُوكِهِ فِيهِ
 غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَأَعْتَقَهُ مِنَ النَّارِ "

a. Kadir Gecesi İle Birlikte Bin Aydan Daha Hayırlı

An Selmâne radiyâllahu anhu kâle hatabenâ rasûlullahi sallâllahu aleyhi ve sellem fî âhiri yevmin min şa'bân kâle yâ eyyühe'n-nâsi kad ezalleküm şehrün azîmün mübârekün şehrün fîhi leyletün hayrün min elfi şehrîn şehrün ce'alellâhü siyâmehû farîdaten ve kıyâme leylihî tatavvu'an ve men tekarraba fîhi bi-hasletin mine'l-hayri kâne ke-men eddâ farîdaten fîmâ sivâhu ve men eddâ farîdaten fîhi kâne ke-men eddâ seb'îne farîdatan fîmâ sivâhu ve hüve şehrü's-sabri ve's-sabru sevâbuhu'l-cennetü ve şehrü'l-muvâsâti ve şehrün yüzâdü fî rızkı'l-mü'mini fîhi men fattara fîhi sâimen kâne mağfireten li-zünûbihi ve itkı rakabetihî mine'n-nâr ve kâne lehû mislü ecirihî min gayri en yünkasa min ecirihî şey'ün kâlû yâ rasûlallah leyse küllünâ yecidü mâ yufattıru's-sâim ve kâle resûlullah sallâllahu aleyhi ve sellem yu'tillâhu hâze's-sevâbe men fattara sâimen alâ temretin ev alâ şerbeti mâin ev mezkati lebenin ve hüve şehrün evvelühû rahmetün ve evsatuhû mağfiretün ve âhiruhû itkun mine'n-nâr men haffefe an memlûkihi fîhi

*ğäferallahu lehû ve a'takahû mine'n-nâr Ves-
teksirû fîhi min erba'i hisâlin hasleteyni
turdûna bihâ rabbeküm ve hasleteyni lâ
ğınâe bi-küm anhümâ emme'l-hasletâni'l-
letâni turdûna bihâ rabbeküm fe-şehâdetü
enlâ ilâhe illâllah ve testağfirûnehû ve em-
me'l-hasletâni'l-letâni lâ ğınâe biküm an-
hümâ fe-tes'elûnellahe'l-cennete ve teûzûne
bihî mine'n-nâr ve men sekâ sâimen
sekâhullâhu min havdî şerbeten lâ yazmau
hatta yedhule'l-cennete.*

An selmâne radıyâllahu anhu. "Selman
*radıyallahu anh'*ten rivayet edilmiş ki." *Kâle.*
"Selman radıyallahu anh şöyle anlatmış."
*Hatabenâ rasûlullahi sallâllahu aleyhi ve
sellem fî âhiri yevmin min şa'bân.* "Peygam-
ber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz
Şaban'ın son günü, yani Ramazan'dan bir
önceki gün, arefe günü, Ramazan girmeden
önceki gün mescitte bize hutbe okudu, irâd
etti, konuşma yaptı." *Kâle.* "Şöyle dedi:" *Yâ
eyyühe'n-nâsi!* "Ey insanlar!" *Kad ezalleküm
şehrün azîmün mübârekün.* "Sizi muazzam ve
mübarek bir ay gölgelendirdi."

Yani üstünüze geliyor, bu aya girmek üzeresiniz. Nerdeyse geldi, gölgesi geldi kendisi de yarın gelecek. *Azîm* "büyük, muazzam, ulu" demek. *Mübarek* de "içinde çok bereketler olan" demek. Hem ulu bir ay hem de içinde çok bereketler olan bir ay gelmek üzere, nerdeyse geldi, gölgesi üzerinize düştü. Şaban'ın son gününde söylüyor, ertesi gün Ramazan...

Şehrün fîhi leyletün hayrün min elfi şehrin. "Öyle bir ay ki, içinde bir gece var, bin aydan daha hayırlı."

Tabii mantıklı olarak bizim tercüme ederken söyleyeceğimiz söz nedir?

"İçinde Kadir gecesi olmayan bin aydan daha hayırlı" dememiz lazım. Bunun içinde Kadir gecesiz bin ay kadar hayırlı bir gece var.

Şehrün. "Bu gelecek olan, gelmekte olan Ramazan bir ay ki." *Ce'alellâhü siyâmehû farîdaten.* "Orucunu Allah size farz kıldı." Yani bu Ramazan ayında oruç tutacaksınız. *Ve kıyâme leylîhî tatavvu'an.* "Geceleyin kalkmayı da, kıyamı da tatavvû olarak tavsiye eyledi."

Kıyam[dan] kastedilen, kalkıp da ayakta kazık gibi dikilmek değil. Kıyam “ayağa kalkmak” demek ama mesela küçüklerin büyükler geldiği zaman kıyam etmesi, ayağa kalkması filan diyoruz. Veyahut ordu padişah aleyhine isyan ediyor, “ayağa kalktı” manasına “kıyam etti” deniliyor. [Kıyam “ayağa] kalkmak” demek ama burada, ayın orucunu farz kıldı, gece kalkmasını da tatavvû kıldı demek, “geceleyin kalkıp namaz kılması” [demek.] Çünkü namaz kalkılıp da kılınıyor. İnsan sağlıklıysa, hastalığı yoksa, ayakta duruluyor, *Allahu ekber* diye başlanıyor. Kıyam sözünden maksat, gece namazı; gece namazından maksat da teravih namazı;

Gündüz olalım sâim,

Gece olalım kâim,

Yolda duralım dâim,

Mevlâ görelim neyler,

Neylerse güzel eyler.

gibi böyle şiirlerde de geçiyor.

Tatavvu'an ne demek?

Allah'a ibadet ve taat olsun diye, farz olmadan, insanın gönül hoşluğu ile yaptığı özel ibadetlere tatavvû denir. Emir değil ama sevap kazanmak için istiyor, aşk ile şevk ile yapıyor. Buna tatavvû derler yani ibadet ve taat etmeye kalkışmak mânası... İşte bu gece namazını da Allah tatavvû olarak tavsiye eyledi. Gündüzki oruç gibi farz değil, farz değil ama o da yine Allah'ın tavsiyesi. Yani mü'minler için yapılması hoş, faydalı.

Ve men tekarraba fîhi bi-hasletin mine'l-hayri kâne ke-men eddâ farîdaten fîmâ sivâhu. "Kim bu ayda hayırdan bir çeşit ile, hayrın bir türü ile Cenâb-ı Hakk'a yakınlaşma hareketi yaparsa." *Kâne ke-men eddâ farîdaten fîmâ sivâhu.* "Bu başka aylarda yaptığı bir farzı edâ etmiş gibi mükâfatlandırılır." Halbuki farz değil ama bu ayın bereketinden, mübarekliğinden dolayı başka aylarda farz edâ etmişçesine bu ayda buna büyük sevap verilir.

Tekarraba ne demek?

Kurbiyet "yakınlaşmak" demek. Kurbiyet kazanmak, Allah'a yakınlaşmak, yakın olmak, Allah'ın sevgisini kazanmak, Allah'ın sevdiği

yakın kulu olabilmek için bir şeyler yapmaya takarrub derler. [Allah'a] yakınlaşmak istiyor.

Sen bu ziyafeti niye çektin?

E sevap kazanayım diye.

Sen bu hayrı niye yaptın?

Sevap kazanayım diye.

Sen şu işe niye giriştin?

Sevap kazanayım diye.

Bi-hasletin mine'l-hayrı. “Hayrın bir çeşidiyle” demek. Haslet, “çeşit veyahut özellik” demek. “Bir özel hayırla kim Cenâb-ı Hakk'a kurbiyet kazanmak için bu ayda bir davranış yaparsa, başka aylarda farz edâ edip de alacağı sevap kadar sevabı bu ayda alıverir.” Öyle bir aydayız! Ooo, yani biz bu ayda şimdi bir de cami açabilsek, yaşadık!..

Bu Allah'a kurbiyet kazanmak için kulun mecburi olmayan bir ibadeti, bir hayrı yapmasından kazancı.

Ama bu Ramazan ayında bir farzı edâ ederse [ne olur?]

Ve men eddâ farîdaten fîhi. “Bu ayın içinde bir farizayı, bir farz ibadeti yaparsa.”

Kâne ke-men eddâ seb'îne farîdatan fîmâ sivâhu. "O hayrın bir tanesine, bu ayın dışında başka zaman 70 tanesini yapmış kadar sevap verilir." Yani 70 misli.

Farîza ne olur ne olur, düşünelim düşünelim, boynumuzun borcu farîza ne vardır?

Zekât.

Zekâtı bu ayda verirsem ne oluyor?

Şaban ayında, Recep ayında, Şevval ayında veyahut Rebîü'l-evvel'de, Muharrem'de, Safer'de verdiğimden 70 kat daha sevaplı oluyor.

E başka hocam, şöyle bir düşün misalendir?

Mesela bir insanın namaz borcu var, farz namazı kılamadı. Ne olur, silinir mi?

Yoo! Hiç silinmez. Namaz illa kılınacak!

E kılmıyor?

İlla kılacak! Ya vaktinde kılacak, ya sonra ödeyecek ya da âhirette belasını, cezasını çekecek, yine kılacak. Kılmamak diye bir şey yok, illa kılacak! En akıllıcası vaktinde kılmak ama kılamadı, çünkü sonradan akıllandı. Otuz

sene, 40 sene havai gezdi, fesini önüne eğdi, bıyığını burdu, yan baktı, göz kırptı vesaire. Çapkınlık, havaîlik, şunu bunu... Sonradan anladı ki; “Vay ya! Bu yol, yol değil! ‘Tevbe yâ Rabbi, estağfirullah. Ben ne yaptım ya!..” [diye], üzüldü, ağladı, tevbe etti ama borçlar duruyor. Kılmamıştı.

Onları kıldığı zaman ne oluyor?

Ha, kılınmamış bir farzın kaza edilmesi, ödenmesi de nedir?

O da farzdır. Kaza etmek de farzdır.

Hocam ben 25 sene namaz kılamadım, ne olacak?

Yirmi beş seneyi ödeyeceksin!

Yirmi beş senelik namazı e ya ödeyemezsem?

Ödeyemezsen ödeyemezsin tabii. Ömür senin elinde değil. Herkes bin sene yaşamak istiyor da o kadar yaşayamıyor, ama başlayacaksınız!

Demek ki o zaman, hadîs-i şerîfin kenarından köşesinden aklımıza gelenlerle, akıllıca olan davranışları bulmaya çalışıyoruz.

Zekâtımızı bu ayda verirsek 70 kat daha çok sevap alıyoruz. Kaza namazlarımızı bu ayda çok ödersek yetmişer kat daha fazla alıyoruz. İyi, fena değil, 70 misli fazla.

Yani memur muhasebecinin yanına gidiyor, aylık maaşını alacak; muhasebeci 70 maaşı James Bond çantasına dolduruyor “Al!” diyor.

Ne bu böyle?

Ee, 70 maaş.

Niye?

Ramazan!

Hangi zengin yapar bunu, hangi fabrikatör yapar?

Belki petrol kuyusu olan zenginler yapabilir. Brunei sultanı, Haydarabad nizamı filan belki yapar.

Cenâb-ı Hak yapar! Allahu Teâlâ hazretleri Ekremü'l-ekremîn'dir! Cömertlerin en cömerti... Cenâb-ı Hak cömetler cömertidir, verir. Bir maaş yerine 70 maaş verildiğini hiç kimse görmemiştir. Şu dünya hayatı kurulalı beri, bugüne gelinceye kadar hiçbir patron

hiçbir işçisine, memuruna geldiği zaman ‘al sana bu sefer 70 maaş verdim’ dememiştir. Verse verse dörtte bir maaş ikramiye verir, verse verse çift maaş verir, iki misli misline verir; 70 misli veremez. Demek ki kârımız çok, çalışacağız, Ramazan’da çok çalışacağız, şimdi onları anlıyoruz!

b. Nefisle Mücadele: Sabır Ve Fedakarlık Ayı

Ve hüve şehri’s-sabri. “Ramazan sabır ayıdır.” Sabrı çok yapacağız.

Sabredemiyorum hocam.

Sabredeceksin!

Hocam, benim sigortam ince telli, pat diye hemen sigortam patlıyor.

Sigortayı kalın telle bağlayacaksın. Ne yaparsan yapacaksın, kızmayacaksın! Çocuğa bağırırsın, bilmem ne yaparsın, [yapmayacaksın.]

Ben birisine misafir gittim. Orada bir başka misafir var, evin çocuğunu azar azarlıyor.

Olmaz! Misafir bir kere evin çocuğunu azarlayamaz. Annenin babanın aklı varsa ço-

cuğunu misafirinin yanında azarlamaz. Anne baba da azarlamaz. Başka yerde azarlar. Gider öbür odaya, yatak odasına alır, gel sana şeker vereceğim der, “Evladım aman şöyle yapma böyle yapma!” [diye tehbih eder] ama başkasının yanında çocuğunu azarladı mı, “Ha bu çocuk azar yemeye alışmış.” diye herkes azarı basar.

Üzüldüm ben. Yani bir defa değil, iki defa değil, üç defa değil... Sonra ben hocayım, benim yanımda birisi azarlanıldı mı ben alınırım. Tabii o bana şey yapmıyor ama bana hürmeten azarını filan yutması lazım... Sonra çocuk da [zaten] çok fazla bir şey yapmıyor yani hoş görülebilecek [bir] şey yapıyor. Çocuk elbette kıpırdar. Kıpırdamazsa, “Ya bu çocuğun nesi var kıpırdamıyor?” [diye] doktora götürmek lazım...

Nesi var bu çocuğun?

Hiçbir şeyi yok ama valla oturduğu yerden kalkmıyor, kıpırdamıyor.

Haa, vay inceleyelim!

Çocuk kıpırdamazsa doktora götürmek lazım... Çocuk elbet kıpırdayacak.

Nereden açtık bunu?

Sabırdan açtık. Sabredecek! Dilini tutacak sabredecek, elini tutacak sabredecek, kızmayacak sabredecek, ibadetleri yapmaya sabredecek.

Uykum var çok, aaaaaa kalkamıyorum, uyuyorum.

Sabret, kalk bakayım!

Camide duramıyor. Nereye gideceksin! Camiden şeytan seni, “hemen, çabuk, namazı kıl git!” [diyerek kaçırıttırıyor.]

Nereye gideceksin?

Emekli, akşama kadar yapacak bir şeyi yok ama camiden gitmeye can atıyor. Olmaz! Şeytan camiden kaçırıttırıyor. Bir insan cami-
de durdukça büyük sevap alıyor. Sabredecek! Ona da sabredecek. Uykusuzluğa sabredecek, canının istemediği güzel sevaplı şeyleri yapmaya sabredecek, canının çok istediği günahlı şeyleri yapmamaya sabredecek... Sıkı freni olacak, bastığı zaman zınc diye duracak. Aracın arkasındaki yolcular ön cama gelecek kadar sıkı tutacak fren. Drank! Fren yaptı mı olduğu yerde duracak.

[Ramazan] sabır ayı, tamam, [sabredecek...]

Ve's-sabru sevâbuhu'l-cennetü. Oooo!
“Sabrın da sevabı, karşılığı cennettir.”

Sabredeceğiz de hocam ne olacak yani?
Sabrettik?”

İşte Peygamber Efendimiz [cevabını] verdi; “Sabrın mükâfatı, sevabı cennet.”

İstemez misin?

Millet cenneti kazanmak için canını verdi; dedelerimiz, amcalarımız, ecdadımız, akrabamız, selef-i salihinimiz canını verdi.

O kadar şeyin yok mu?!

Eski hikâye: Kerem ile Aslı... halk hikayeleri. Kerem Aslı'yı görmek istiyormuş, göremiyormuş. Çare yok. Harem var, selamlık var, perde var göremiyor ama Aslı'nın annesi mi dadısı mı dişçiymiş. [Kerem] orada dişini çektirirken arada, malzeme mi getiriyor ne yapıyorsa, Aslı girip çıkıyormuş. Aslı'yı görmek için Kerem 32 dişini çektirmiş.

Neden yapıyor?

Bir yüz görümlüğüne...

Otuz iki dişini çektiriyor. O zaman morfin yok, iğne yok, uyuşturucu yok...

Sırf bir göz ucuyla [Aslı'nın yüzünü] göreceğim diye Kerem 32 dişini çektiriyor da sen cenneti kazanmak için azıcık fedakârlık yapamayacak mısın?!

Yaparım! Yapmamız lazım yani. "İnşallah yaparım!" demek lazım. Tabii Allah nasip ederse olur.

Muhterem kardeşlerim!

Tabii insanın duyguları çok çok çok kuvvetlidir. Nefisler çok kuvvetlidir. Bizim nefislerimiz, içimizde nefis var ya, nefis-i emmâreler... Bizim nefis-i emmâreler çok kuvvetlidir.

Neden?

İyi besledik de ondan... Biz nefislerimizi çok iyi besledik.

"Uyu, nenni balam nenni kalma uykusuz..."

Uykuyu uyuttuk.

"Ye, ye kuzum ye, ye kuzum ye!.."

Ne kuzusu, ne koçu?

Bu nefis bu!..

Ha babam de babam, ye babam ye babam, ha babam...

Doyunca[ya], patlayınca[ya], tıksırınca[ya kadar] yedirdik, yatırdık, uyuttuk, gezdirdik, tatil yaptırdık...

Ne oldu?

Bizim nefisler yağlandı, kuvvetlendi, güçlendi... Bizi böyle karşısına çıkıp da, “Yapma onu!” dediğimiz zaman, “Heyt! Çekil!” diyor bir itiyor, biz yere yıkılıyoruz, nefis istediğini yaptırıyor.

Neden?

[Nefis] kuvvetlendi, bu düşmanı zayıflatacaktık kuvvetlendirdik!

Aa, nefis düşman mı?

Tabii düşman.

A'dâ adüvvüke nefsike. “En azılı düşmanın, senin kendi içindeki kendi nefsin.”

Neden?

İçkiyi içirten o, kız peşinde koşturutan o, kumarı oynattıran o, namazı bıraktıran o,

orucu tutturmayan o, camiye getirtmeyen o, hanımın üstüne gidip de başkasıyla gönül eğlendirten o, şunu yaptırtan o, bunu yaptırtan o! Hepsi, hepsi büyük cezalar...

Neden?

Nefis kuvvetli, dinlemiyor, azgın... Zincirlerle bağlasan, patır patır zincirleri kopartıyor.

Haa! İşte bu ay nefsi sabırla yola getirme ayıdır. Zor, tamam, bu nefsin karşısına çıkmak zor ama mükâfatı cennet!

Ve's-sabru sevâbuhu'l-cennetü. "Mükâfatı cennet."

Muhterem kardeşlerim!

Onun için içinizden duygular sizi dürtse de, canınız günahları istese de, haramları arzu ettirse de, nefis ve şeytan sevaplardan kaçirttırmak istese de sabredeceksiniz; "Hayır! Ben senin dediğini yapmam, Resûlullah'ın tavsiyesini tutarım, Kur'an'ın yolundan yürürüm, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmaya çalışırım!" diyeceksiniz, mücadele edeceksiniz...

Nefisle mücadele, nefisle savaş cihad-ı ekberdir, en büyük savaştır. Düşmanla çar-

pışmak kolaydır da nefisle çarpışmak ve nefsi yenmek zordur. Nice insanları küt diye yere serer nefis. “Küt!” diye bir oyun bir de bakar-sın [yere inmişsin!]

Bizim eskiden serbest güreş dünya şampiyonları vardı çok çok; Ali Yücel, Celal Atik, Yaşar Doğu, vesaire... bizim zamanımızın meşhur dünya şampiyonları. Aa! Mindere bir çıkarlardı, bir dakika olmadan on beş saniye-de karşı tarafı bir oyuna getirirdi, hemen tuşa getirirdi. O nefisler şimdi böyle. [Bizi bir dakikadan az zamanda tuşa getiriyor.]

Allah şerrinden korusun. Bizi kuvvetlendirsin, mukavemet etmeyi nasip etsin.

Ve şehrü’l-muvâsâti. “Bu ay, mal ve maddî, para pul, gıda, giyecek, yiyecek yönünden fukaraya yardım ayıdır.”

Muvâsât ne demek?

“Malî, maddî destek yapmak, yardım etmek” demek. “Fukarayı gözetmek, kollamak, onlara kesenin ağzını açıp bir şeyler” vermek demektir. Bu ay o aydır!

E burada yok. Burada fukara gördüyseniz, bana haber verin de ben ona muvâsât yapa-

yım. Yani biraz destek yapayım ama burada adamlar güzel ayarlamışlar işi. İşsiz de ma- aşı var, herkesin de az çok bir [geliri] var. Burada aç-açık kalan yok ama Türkiye’de, Mısır’da, Kuzey Irak’ta, Çeçenistan’da, Özbekistan’da, Hindistan’da, Pakistan’da, Bangladeş’te, Filipinler’de, Malezya’da öyle fakara müslümanlar var ki, yürekler parçalanır. Bosna’da... Bosna burnumuzun dibi...

Acaba oralara nasıl gönderebiliriz?

Hemen zekâtları toplasak da gitsek fukaranın tek tek, tek tek eline versek...

c. Ramazan Ayında Yardımlaşma Ve İftar Verme Geleneği

Afganistan savaşları sırasında biz Türkiye’den paraları topladık, topladık... Biliyorum Afgan liderlerine götürüp versen, bankadaki hesabına yatırıyor, biliyorum. Türkiye’de verdiler birisine, gitti Türkiye’deki Faysal Finans’a mı Albaraka’ya mı hesap açtı, yatırdı, orada durdu. Yani kendi şahsî hesabı gibi kullanıyor, götürmüyor, şey yapmıyor. Yani iç ediliyor.

İç edilmemesi için ne yapmak lazım?

Orda cihad eden bizim arkadaşlar vardı. Dedim ki, "Bu paralarla bir kamyon, iki kamyon -ne kadar alınıyorsa- yiyecek alın, orada savaştan dolayı göç etmiş çadırgahlarda duranlar var, her çadıra mesela 20 kilo un, 20 kilo bilmem et, kavurma, yağ, zeytin yağı, böyle böyle verin." Eline [malzeme] olarak gitsin, [ulaşsın] dedik, kardeşler öyle yaptık dediler. Böyle kapışmışlar, çok hoşlarına gitmiş. Doğrudan doğruya fukaranın eline gitmesi [çok önemli].

Allah razı olsun, bu zelzelede de bizim vakfımız dillere destan oldu. Gölcük'te, şeyde çok güzel hizmetler yaptı. Gazeteler yazdı, beyanatlar oldu...

Yani güzel oldu elhamdülillah, kardeşlerimizin hayırlarını Allah kabul eylesin.

Evet [Ramazan] yardımlaşma, fukaraya yardım etme ayı...

Ve şehrin yüzâdü fî rızkı'l-mü'mini fihi.
"Bu ay mü'minin rızkının bollaştırıldığı aydır."

Öyle mi değil mi?..

Vallahi billahi öyle! Bizim mutfakta yiyecekleri koyacak yer bulamıyoruz, dolaba sığmıyor. Öyle! Cenâb-ı Hak gönderiyor. Ramazan'da, yemediğimiz şeyleri hepimiz Ramazan'da yiyoruz. Ramazan'da, evimizde olmayan şeyler hepimizin evinde var.

Vallahi doğru, billahi doğru!.. Tecrübe edilmiş, mücerreb, doğru. Mü'minin rızkı arttırılır.

Men fattara fîhi sâimen kâne mağfireten li-zünûbihi ve ıtkı rakabetihî mine'n-nâr. "Kim Ramazan ayında bir oruçluya iftar yemeği verir, orucunu açtırtırsa, bu verdiği iftar, açtırtanın günahlarının mağfiretine ve boynunun cehennemden âzat olmasına sebep olur."

İftar verenin günahları affolunur, iftar veren cehennemden âzat olur. Bir yemek yediriyor! Ne ikramlar...

Ve kâne lehû mislü ecrihî min gayri en yünkasa min ecrihî şey'ün. "Oruçluya iftar ettirdi diye, oruçlunun sevabından bir şey alınmadan, eksiltilmeden oruçlunun sevabı kadar sevap iftar ettirene de verilir."

Yirmi kişiye bir ziyafet çektin, o akşam 21 tane oruç tutmuş sevabı alıyorsun.

Niye?

Yirmi tane iftar ettirdiğin, bir de kendi orucun, etti 21.

E onların sevapları?

Bu sevap onların sevaplarına karışmıyor. Cenâb-ı Hak meleklerine emrediyor, onların sevabı kadar sana da verdiriyor. Yani oruçlunun aldığı sevabın mislini oruçlunun sevabından bir şey eksilmeden oruç açtırtana veriyor. *Allahu ekber ve lillâhi'l-hamd!*

[Sahabe-i kirâm Efendimiz'e soruyorlar;]

Kâlû yâ rasûlallah leyse küllünâ yecidü mâ yufattıru's-sâim.“Hepimiz oruçluya orucunu açtıracak ziyafeti, yemeği verecek imkâna sahip değiliz.”

Bizim burada herkes verebilir de, sahabe-i kirâm o zaman fakara... “Hepimiz bu imkâna sahip değiliz.” diyorlar.

Ve kâle Resûlullah sallâllahu aleyhi ve sellem. “Onların bu sözü üzerine Peygamber Efendimiz buyurdu ki;”

Yu'tillâhu hâze's-sevâbe men fattara sâimen alâ temretin ev alâ şerbeti mâin ev mezkati lebenin. “Allah bu sevabı, bu mükâfatı, oruçluya bir hurma ikram edene de verir, bir içim su verene de verir, birazcık süt karışımına da verir.”

Peygamber Efendimiz sütü hafif sulandırıp öyle içerdi, koyu içmezdi. Zaten o zamanın sütleri biraz koyu olurdu, su az, hayvanın sütü çok koyu olurdu, sulandırıp içerdi. *Mezkati leben*, “süt karışımı” demek, yani biraz suyla inceltilmiş süt. *Allahu ekber!*..

Ve hüve şehrün evvelühû rahmetün ve evsatuhû mağfîretün ve âhiruhû itkun mine'n-nâr. “Bu Ramazan ayı öyle bir aydır ki başlangıcı rahmet-i Rahmân, ortası mağfîret-i Mevlâ, sonu da cehennemden kulun âzat olmasıdır.”

Allah rahmet ediyor, günahlarını bağışlıyor, sonunda da cehennemden âzat ediyor. Güzelce oruç tutanları... Burada demiyor ama biliyoruz ki bazılarının oruçları kabul olmaz. O hatalara düşmeyecek.

Bu hadîs-i şerîf çok derli toplu bir hadîs-i şerîf... Küçük küçük başka rivayetlerde olan

şeylerin hepsini Selman *radiyallahu anh* toplamış, hafızasında tutmuş, rivayet etmiş. O bakımdan içinde çok derli toplu bilgiler mevcut.

Men haffefe an memlûkihi fîhi şaferallahu lehû. “Kim bu ayda, kölesine işi hafif tutturursa, [Allah onu mağfiret eder.]”

Kölesi var, tarlada çalışıyor, “Haydi bakalım tarlayı kaz, haydi bakalım hurmaları topla, haydi bakalım şuradaki toprağı kaz, şu tarafı doldur, şuradaki taşları al ayıkla, şu tarafa götür...” Neyse yani kölesi, her işi yaptırtır. “[Ama] kim kölesine işi hafifletirse Allah onu mağfiret eder.” Yani köleyi de Ramazan diye biraz yumuşak tutuyor, çok sıkılmıyor.

Ve a'takahû mine'n-nâr. “Ve patronu, efendiyi [Allah] cehennemden âzat eder.”

Vesteksirû fîhi min erba'i hisâlin. “Dört işi bu ayda çok yapmaya gayret edin.”

Dört şey yapacaksınız, Efendimiz tavsiye ediyor, can kulağıyla dinleyelim hatırımızda turalım.

Hasleteyni turdûna bihâ rabbeküm ve hasleteyni lâ ğınâe bi-küm anhümâ. "Bu dört şeyin iki tanesini yaptığınız zaman Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanırsınız. Öteki iki taneden de müstağni değilsiniz. Mutlaka o iki tane de size lazım."

Neymiş bu dört şey?

Emme'l-hasletâni'l-letâni turdûna bihâ rabbeküm.

"Rabbinizin rızasını size kazandıracak olan iki şeyden birisi nedir?

Fe-şehâdetü enlâ ilâhe illâllah. "*Lâ ilâhe illâllah* demektir. *Eşhedü enlâ ilâhe illâllah* demektir." Kelime-i şهادeti getirmektir. Çok getireceksiniz! *Eşhedü enlâ ilâhe illâllah!*

Muhterem kardeşlerim!

Çünkü annesi, babası, dedesi müslüman çok insan küfre düşüyor. Bu devir öyle bir devir, bu ülke özellikle bu ülke öyle bir ülke. Bakıyorsun müslümanların evlatları, torunları imanını kaybetmiş. İnancı yok! Görüyorsun, konuşuyorsun, yokluyorsun; gitmiş. Elin anası babası hıristiyan olan yabancısı, tek tük de olsa İslâm'ı inceleyip müslüman olabiliyor da

-inceleyen az çünkü- [annesi babası müslüman olan dinden çıkıyor!]

Bu devrin en büyük hilesi, bu devrin şeytan gibi adamlarının en büyük hilesi insanı düşündürtmemek. Düşünen hakkı buluyor.

Ne yapacak?

Düşündürtmeyecek.

Düşündürmemek için ne yapmak lazım?

Oyalamak lazım. Oyalamak, gözünü boyamak lazım...

Oyalamak ve gözünü boyamak için ne lazım?

Işıklı reklamlar, renkli baskılar lazım... Böyle kırmızı ışıklar yanacak, ötekiler sönecek, dönecek filan...

Ay burada ne oluyor?

Haa, burası eğlence yeriymiş. Aman efendim şu gelmiş de, bu gelmiş de, şu şarkıcı söyleymiş de, bu bilmem neymiş filan... Hemen şunun biletinden alalım, aman şuraya gidelim...

Veyahut başka neyle meşgul olur insan?

Kahve, bilardo...

Şimdi küçük çocuk bana soruyor; "Hocam bilardo oynamak günah mı değil mi?"

Harcanan zamana günah. Bilardoyu seviyorsun. Bilardoya, iskambile, tavlaya, başka ne oyunlar varsa, türlü türlü oyun, harcadığın zamanları hesapla, onlara harcadığı zamanı Kur'an'a harcasaydın şimdiye kadar hafız olurdun.

Eğlendiriyor ve onları sevdireyor, ömür boyu onlarla geçiyor. Milletin bütün enerjileri, kuvvetleri onlara dökülüyor. Yolda koş, köpeğini gezdir, hopla, zıpla, atla, dans et, hula hup, samba rumba... Bunlar belki eski... Yeni markalarını ben bilmiyorum, kusura bakmayın, intibak edemiyoruz. Oyalama... filmler, eğlenceler, maçlar vesaireler, vesaireler, vesaireler...

[Ramazan'da çok yapılacak dört şeyden] birincisi; çok *eşhedü en lâ ilâhe illâllah* diyeceğiz. Bununla Allah'ın rızasını kazanacağız. Allah'ı razı etmek, Allah'ın rızasını celbetmek, kazanmak için *eşhedü en lâ ilâhe illâllah, eşhedü en lâ ilâhe illâllah, eşhedü en lâ ilâhe illâllah...* [çokça diyeceğiz.]

Peygamber Efendimiz tavsiye ediyor, zikri tavsiye ediyor yani tarikatı tavsiye ediyor! Sen tarikatın karşısındaydın, haydi bakalım, al başına şimdi işi... Şimdi millet, [tarikatın karşısında olanlar,] “Tarikatın aslı esası yoktur, bilmem ne...” filan uzun boylu beyanat[lar veriyorlar,] çalışma[lar] yapıyor. İşte bak!.. Tarikatın direği zikirdir. Zikri tavsiye ediyor. İkincisi;

Ve testağfirûnehû. “Bir de çok tevbe edeceksin.” *Estagfirullah el azîm ve etûbu ileyh, estagfirullah el azîm ve etûbu ileyh, estagfirullah el azîm ve etûbu ileyh...*

Bunlarla, bu ikisiyle, şهادeteyn ve tevbe istigfar ile Cenâb-ı Hakk’ın rızasını kazanacaksın. Bunları çok yapacaksın. Ne kadar yaparsan yap! Yolda yürürken yap.

[Yolda yürürken başka] ne yapabilirsin? Yürüyorsun, yapacak bir şeyin var mı?

Kitap okuyamazsın, önündeki adama toslarsın. Sağ sola bakmazsan araba gelir çarpar, sen toslamazsın araba toslar bu sefer. Korna çalar, bir de bakarsın ooo, araba yanında bitivermiş...

Onun için ne yapacaksın?

Okuyamazsın [ama] zikir yaparsın sevap kazanırsın! Kelime-i şehadet getirirsin sevap kazanırsın. Allah'ın rızasını kazanırsın. *Estağfirullah* dersin Allah'ın rızasını kazanırsın. İki tanesi bunlar.

Ve emme'l-hasletâni'l-letâni lâ ğinâe biküm anhümâ.

Onlardan müstağni kalamayacağınız, mutlaka muhtaç olduğunuz öteki iki şey nedir?

Fe-tes'elûnellahe'l-cennete ve teûzûne bihî mine'n-nâr. "Allah'tan cenneti istersiniz ve cehennemden Allah'a sığınırırsınız."

Tabii cenneti isteyeceğiz, bundan vazgeçmek mümkün değil, müstağni olmamız mümkün değil. Tabii "Cehennemden bizi kurtar yâ Rabbi, yakma!" diyeceğiz. Şurada kocaman bir ateş, uçurum, çukur, dibi görünmüyor, yangın, kor ateş... insanların bir kısmı içine atılıyor. Cehennem ateşi!

"Aman yâ Rabbi, beni buraya atma!" demez mi insan, yalvarmaz mı, yakarmaz mı?!

Rüyada bile insan cehennemi gördüğü zaman kan-ter içinde kalıyor. Tabii “Yâ Rabbi! Senden cenneti istiyorum.” diyeceğiz. “Yâ Rabbi! Cehennemden sana sığınıyorum, beni cehennemden koru yâ Rabbi!” diyeceğiz.

Peygamber Efendimiz bu dört şeyi tavsiye ediyor:

1. Kelime-i şehadet getirin.
2. Estağfirullah deyin.
3. Cenneti isteyin.
4. Cehennemden Allah’a sığının!

Hep bizim için [olan] şeyleri, bizim hoşumuza gidecek, bize faydalı olan şeyleri söylüyor.

Tabii ya, ne sanıyordun?! Sen İslâm’ı ne sanıyorsun?

İslâm senin faydan için, hem dünya hayatında faydan için hem âhîret sevabını kazanman için... Hazineyi senin yanına getiriyorlar da sen hazinenin farkında değilsin! Hazine sandığının üzerine oturmuş, dileniyor adam. “Al bu sandık senin!” diyorlar, içi hazine, mücevherat dolu, oturmuş üstüne yoldan

geçenden iki kuruş sadaka diye dileniyor. Lan kalksana ayağa! Baksana şu sandığın içinde mücevherat dolu, bunların hepsi senin!..

İslâm hazine, millet başka şeylerden medet umuyor, başka ideolojiler, başka fikirler, başka filozofların lafları, şiirler, miirler... Fesübhanallah!..

Ne yapacaksın bunları?

“İşte bu münevverlik... İşte bu aydın insan olmanın şartı... Kültürlü olmak...” diyor.

Ben bu “kültür” kelimesine çok kızıyorum. “Kültür” deyince “küf” kelimesi aklıma geliyor, paldır küldür kelimesi hatırıma geliyor. Bu [kelime] hiç hoş şeyler hatırıma getirmiyor. “Kültürlü olacağım!..” Bu laf duyulunca küf hatırıma geliyor, böyle [kötü] şeyler aklıma geliyor. Şunun doğru dürüst Türkçe’sini söylesene! Türkçe’si ne?İrfan, medeniyet, insaniyet, fazilet... Bu güzel kelimeleri bırakmışız, kültür [diyoruz]. Paldır küldür kültür, küflü kültür.

Ve men sekâ sâimen sekâhullâhu min havdî şerbeten. “Kim oruçluya meşrubat ikram ederse, Allah da benim Havz-ı Kev-

ser'imden ona Kevser şarabından ikram eder." *Lâ yazmau hatta yedhule'l-cennete.* "Cennete girinceye kadar bir daha susuzluk çekmez." [Kişi] kevser şarabı içti mi artık mahşer gününde susuzluk çekmeden, cennete girinceye kadar tamam yetiyor, doluyor, doyuyor, hiç susuzluk çekmiyor. Dudak çatlaması, patlaması, susuzluktan kıvranmak olmuyor. Selmân-ı Fârisî *radıyallahu anh* bizim silsilemizde büyüğümüz; tarikat büyüğümüz, din büyüğümüz. Peygamber Efendimiz'in sevdiği, *selmânu minnâ ehle'l-beyt* dediği mübarek zât. Ne güzel, Peygamber Efendimiz'in sözlerini bize anlatıverdi. Bunlardan istifade ederek, anlatılanları anlayarak, yaparak kazançlı çıkmayı, cenneti kazanmayı, cehennemden kurtulmayı Allah cümlenize, cümlemize sevdiklerimizle beraber nasip eylesin.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

14 Ramazan 1421 / 11.12.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

